

Greenpeace

Greenpeace exists because this fragile Earth deserves a voice. It needs solutions. It needs change. It needs action.¹

Greenpeace je mezinárodní nezisková organizace působící ve 40 zemích po celém světě. Jako globální organizace se Greenpeace zaměřují na zásadní celosvětové hrozby pro naši planetu a životní prostředí.

Historie Greenpeace²

V roce 1971 prováděly Spojené státy na malém ostrově zvaném Amchitka v souostroví Aleuty u západního pobřeží Aljašky atmosférické testy atomových zbraní. Tento ostrov byl nejenom posledním útočištěm tří tisíc ohrožených mořských vyder, domovem orla, sokola stěhovavého a dalších divokých zvířat, ale nalézal se též v epicentru nejčastějších zemětřesení na světě.

Motivováni vírou, že i jedinec může dosáhnout změny, pronajalo si dvanáct odhodlaných mužů otlučenou rybářskou loď a vypravili se z kanadského Vancouveru, aby atomovému testu zabránili. Zvolili si název, který vyjadřoval zájem o přírodu i jejich touhu zbavit svět jaderné hrozby - Greenpeace (zelený mír). Jejich odvaha, nasazení a nenásilná forma protestu se později staly příkladem, který inspiroval tisíce lidí k následování.

Jeden člen posádky si s sebou vzal knihu starých indiánských legend s názvem Bojovníci duhy (Warriors of the Rainbow). Kniha obsahovala i 200 let staré proctví indiánské stařeny z kmene Cree, v němž se mj. praví: „Až Země bude zpustlá, řeky otrávené, moře zčerná a ptáci začnou padat z nebe, pak v poslední chvíli Indián znovu získá svého ducha, spojí se s bílým mužem a naučí ho ctít Zemi. Společně povstanou proti ničení a stanou se Bojovníky duhy.“ Tato kniha změnila posádce život a dala vzniknout jedné z nejznámějších ekologických organizací na světě.

Cíle a Mise Greenpeace

Greenpeace se zavázalo jednat na principu nenásilí, politické nezávislosti a napříč hranicemi států. Odhaluje hrozby pro životní prostředí a usiluje o hledání možných řešení těchto hrozeb.

¹ Převzato z www.greenpeace.org

² Převzato s www.greenpeace.cz

V tomto úsilí nemá žádných trvalých spojenců ani nepřátel. Greenpeace vede kampaně proti největším znečišťovatelům a upozorňuje na globální ekologické problémy.³

Hlavní mise Greenpeace se dají rozdělit do několika kategorií. Bojují hlavně proti klimatickým změnám, snaží se zachránit světové oceány, usilují o zachování prastarých lesů, požadují mír a odzbrojení, chtějí odvrátit genetické inženýrství a odstranit toxické chemikálie, neschvalují jadernou energetiku a s ní spojené hrozby pro životní prostředí a v neposlední řadě se snaží povzbudit „udržitelný“ (environmentálně přijatelný) obchod.⁴

Co je pro Greenpeace charakteristické

Greenpeace je nejznámější mezinárodní ekologická organizace. Její mezinárodní síť poboček z ní dělá globální a velice vlivnou organizaci. Svým vlivem může působit na veřejné mínění a potažmo i na vlády jednotlivých zemí. V tomto ohledu spatřuji její sílu.

Svoji publicitu si Greenpeace vydobyla hlavně pomocí vlastních šokujících kampaní, které jsou přitažlivé pro mediální svět. Ilegální proniknutí do environmentálně problematických provozoven a s tím související pověšení transparentu na „komín“ vždy přiláká místní novináře a naštvě majitele provozoven, kteří hned volají policii. Tímto chováním si Greenpeace (i jiné ekologické organizace) vytváří potencionální nepřátele z okruhu průmyslníků i státního aparátu. Upozorněním na nějaký nepříjemný problém se Greenpeace často vystavují tlaku státu.

Greenpeace jsou také charakteristické svými námořními akcemi. Při těchto akcích se jejich členové snaží „vlastním tělem“ zabránit ilegálnímu lovu velryb nebo vypouštění toxického odpadu do světového oceánu. V médiích se objevují záběry jak z akčního filmu, při kterých jde aktivistům Greenpeace i o život. Avšak často jsou tyto televizní záběry ukazovány bez hlubšího vysvětlení dané situace.

S takovouto politikou se mohou pro mediálně ovlivněného člověka Greenpeace zdát jako násilnická a extrémistická organizace. Jejich Duhový válečník se pak může jevit jako pirátská loď, jenž nerespektuje zákony a narušuje činnost společností, které za svůj byznys řádně platí daně.

Z tohoto hlediska se těžko propaguje její další důležitá vlastnost a tou je nenásilí za jakékoliv situace.

³ www.greenpeace.cz

⁴ Pro bližší informace o jednotlivých tématech odkazují na <http://www.greenpeace.org/international/campaigns>

Jak se financuje

Greenpeace nežádá finanční podporu od vlád, průmyslových seskupení ani od politických stran a ani od nich takovou nabídku nepřijímá. Greenpeace ani nevyhledává ani nepřijímá podporu, která by zkompromitovala jeho nezávislost, cíle, plány nebo bezúhonnost. Greenpeace spoléhá na podporu dobrovolníků a jednotlivých dárců, případně na grantovou podporu nadací.⁵

Účty skoro všech národních/lokálních poboček a Greenpeace International každý rok procházejí nezávislým auditem podle místních nařízení.

Hlavním úkolem Greenpeace International je přerozdělování a koordinace celkový příjmů. Greenpeace International je každoročně financováno národními/lokálními pobočkami Greenpeace, které získávají peníze pomocí příspěvků od dárců. Roční rozpočet se skládá z několika základních prvků:

- 1) Global campaign work je organizována a zašitována Greenpeace International.
- 2) Rozpočty z národních/regionálních poboček Greenpeace, které zahrnují granty.
- 3) Globální Greenpeace IT servis zahrnující internetové hostování a nástroje.
- 4) Rozpočet pro mezinárodní podporu národních kanceláří pro získávání peněz.
- 5) Skromný rozpočet pro koordinaci práce pomocí internetu, která se vztahuje ke svým významným dárcům.
- 6) organizační a administrativní náklady.⁶

V roce 2005 byl celosvětový hrubý příjem získaných financí Greenpeace 169.6 miliónů Euro, o 7 procent větší než v roce předchozím. Tento očekávaný nárůst byl převážně způsoben zvětšováním peněžních darů od příznivců. Avšak počet podporovatelů se nijak významně nezměnil. Greenpeace má přibližně 2,7 milionu podporovatelů. Celosvětový čistý příjem Greenpeace byl téhož roku 129.4 miliónů Euro. Největší výdaje vynakládají Greenpeace na „organizační zabezpečení“ (Organisational Support) a to 25.849 miliónů Euro. Nemalou částku jim také spolknou námořní operace (19.885 miliónů Euro). Další díly peněz se věnovaly na jednotlivé kampaně (klimatické změny, pralesy atd.)⁷

Organizace Greenpeace International měla v roce 2005 celkové příjmy ve výši bezmála necelých 45 700 000 Euro, o 14 procent více než v roce 2004. Na této částce měly největší podíl příspěvky od národních poboček Greenpeace, a to ve výši 39 071 000 Euro. Dále se na

⁵ Převzato s www.greenpeace.cz

⁶ Podle <http://www.greenpeace.org/international/about/how-is-greenpeace-structured/financial>

⁷ Zpracováno podle Greenpeace annual report 2006

této částce také podílely ostatní granty a peněžní dary ve výši 6 151 000 Euro. Plus další obchodní a zájmové aktivity Greenpeace International.⁸

Otázky do diskuze⁹

Článek Libora Matouška se zabývá přední osobností britské pobočky Greenpeace. Lord Melchett se angažoval v ochraně přírody a „v roce 1986 se stal předsedou britských Greenpeace a od roku 1989 zastával v téže organizaci funkci výkonného ředitele. V této pozici vydržel celých 12 let až do roku 2001, kdy se jí v 53 letech sám vzdal...“ (Matoušek 2002, str. 23)

Jeho funkce v této organizaci nesla ruku v ruce prezentace kampaní Greenpeace v médiích (rozhlasových a televizních debatách, v novinových a časopiseckých článcích). „Byl nepřehlédnutelnou postavou v čele řady kampaní – proti ropným a jaderným firmám, těžařským či farmaceutickým koncernům.“ (Matoušek 2002, str. 23)

Jeden z nejvýznamnějších sporů bylo proti americké společnosti Monsanto, která produkuje GMO. Monsanto se setkávalo s nepochopením a proto si najalo PR agenturu Burson-Masteller, aby vylepšilo svojí image v očích veřejnosti, odborníků a politiků.

„Burson-Marsteller je velká a mocná PR agentura, která se specializuje na vytváření pozitivního image korporací, zapletených do neetických obchodů – porušování lidských práv, poškozování životního prostředí či testování na zvířatech.“ (Matoušek 2002, str.27)

Agentura se angažovala například v roce 1984 při kauze výbuchu továrny na pesticidy v indickém Bhopalu. V kauze americké jaderné elektrárny Thee Mile Islend, při havárii ropného tankeru Exxon Valdes si ji pronajala ropná společnost Exxon. Této kauzy nejsou zdaleka všechny. Další, která stojí ještě za zmínku jsou: „v roce 1996 si B-M najala indonéská vláda, která chtěla vylepšit svojí velmi bídnou pověst v oblasti dodržování lidských práv „ozdobenou“ genocidou Východního Timoru. Jedním z klientů B-M byl také Ceauceskův totalitní režim, pro který B-M v 80. letech lákala obchodníky do Rumunska. Řady krutostí se dopustil i barský režim, pro který firma pracuje dnes.“ (Matoušek 2002, str. 23)

Velké firmy v posledních letech přebírají tzv. „Corporate Social Responsibility“ (CPS) – „zodpovědnost korporací za věci veřejné“. „...je to výsledek diskuzí o narůstajícím vlivu velkých korporací, jenž jim dává ohromnou svobodu, zatím zodpovědnost za dopady jejich činnosti přebírá obvykle státy, občané nebo „příroda“. (Matoušek 2002, str.24)

⁸ Zpracováno podle Greenpeace annual report 2006

⁹ Následující text je zpracován dle časopisu Sedmá generace 3/2002

„Z takového to vývoje ovšem zatím nejvíc těží právě PR agentury typu Burson-marsteller. Pokud snad CSP není jejich vynálezem...“ (Matoušek 2002, str.24)

Tento pojem sám vybízí k diskusi. „Jedna skupina vše vnímá spíše jako taktiku korporací, která jim má vylepšit pověst a utlumit nepříjemnou kritiku“ (Matoušek 2002, str.24) Na tuto stranu se přikláním, neboť škody korporací jsou ohromné na rozdíl oproti pár malým ústupkům, které se musí tvrdě vybojovat. „Druhá skupina si naopak všímá spíše ústupků a pozitivních kroků, které již firmy učinily, a od dalších „konstruktivních dialogů“ s nimi si tito „pragmatici“ slibují další pozitivní kroky. Někteří z nich pak dokonce dospěli k přesvědčení, že těchto výsledků lépe než v pozici odpůrců mohou docílit v roli poradců nebo dokonce zaměstnanců firem, jejichž činnost se jim nelíbí.“ (Matoušek 2002, str. 24)

takovým „pragmatikem“ se stal i lord Melchett, který začal pracovat pro CSR oddělení agentury Burson-marsteller s vědomím co má tato firma vše na svědomí. Je to umlčení zelené kritiky ze strany významné ikony Greenpeace? Má se aktivista raději stát součástí systému, které podrobuje kritice s cílem, že ho může změnit?

Zdroj:

Matoušek L., Modifikace lorda Melchetta. *Sedmá generace*, 2002, ročník. 9, č. 4, s. 23-25